

50 NĂM THỰC HIỆN *DI CHỨC* CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH

Thực hiện “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư” theo *Di chúc* Bác Hồ

■ Trung tướng NGUYỄN VĂN ĐÙ

Bí thư Đảng ủy, Chính ủy Trường Sĩ quan Chính trị

D *l* *chức* của Chủ tịch Hồ Chí Minh được viết trong thời gian từ năm 1965 đến 1969, là bản tổng kết sâu sắc, toàn diện bài học về quá trình lãnh đạo cách mạng, đường hướng phát triển tương lai dân tộc. *Di chúc* thể hiện chiều sâu trí tuệ, văn hóa, nhân văn, trong đó vấn đề đạo đức cách mạng “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư” của đội ngũ cán bộ, đảng viên được Bác nhấn mạnh và đặc biệt quan tâm, bảo đảm cho Đảng nâng cao sức chiến đấu, năng lực lãnh đạo, giữ vững vai trò cầm quyền trong sự nghiệp cách mạng, vì độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội.

Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng: Chuẩn mực đạo đức cách mạng chung nhất của đội ngũ cán bộ, đảng viên trong giải quyết mối quan hệ “với tự mình” bao gồm những giá trị về: Cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư. Đây là các đức tính cần có của người cách mạng, tất yếu như tự nhiên có bốn mùa của trời, có bốn phương của đất. Trong *Di chúc*, Người căn dặn: “Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô tư”⁽¹⁾.

(Xem tiếp trang 2)

Thực hiện “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư” theo *Di chúc* Bác Hồ

(Tiếp theo trang 1)

Theo Người: “Cần, kiệm, liêm là gốc rễ của chính”⁽²⁾. Và cán bộ, đảng viên “không giữ đúng cần, kiệm, liêm, chính thì dễ trở nên hủ bại, biến thành sâu mọt của dân”⁽³⁾. Người giải thích rõ thế nào là cần, kiệm, liêm, chính để mọi người hiểu và dễ thực hành; đồng thời bổ sung, phát triển phù hợp với yêu cầu nhiệm vụ; yêu cầu xây dựng, gìn giữ, hiện thực hóa phẩm chất đạo đức cách mạng của đội ngũ cán bộ, đảng viên trong từng thời kỳ.

Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng, để thực hiện cần, kiệm, liêm, chính, người cách mạng phải luôn giữ vững nguyên tắc “dĩ công vi thượng”, nghĩa là đặt việc công lên trên, lên trước việc tư. Người luôn giáo dục, nhắc nhở cán bộ, đảng viên phải “chí công vô tư”, nghĩa là phải biết hy sinh lợi ích cá nhân cho lợi ích của Tổ quốc, nhân dân và của Đảng. Người đòi hỏi mỗi cán bộ, đảng viên cần phải: Quyết tâm suốt đời đấu tranh cho Đảng, cho cách mạng...; ra sức làm việc cho Đảng, giữ vững kỷ luật của Đảng, thực hiện tốt đường lối, chính sách của Đảng; đặt lợi ích của Đảng và của nhân dân lao động lên trên, lên trước lợi ích riêng của cá nhân mình; hết lòng hết sức phục vụ nhân dân; vì Đảng, vì dân mà đấu tranh quên mình, gương mẫu trong mọi việc; ra sức học tập Chủ nghĩa Mác-Lênin, luôn luôn dùng tự phê bình và phê bình để nâng cao tư tưởng và cải tiến công tác của mình và cùng đồng chí mình tiến bộ; ra sức phấn đấu để thực hiện mục tiêu của Đảng, hết sức trung thành phục vụ giai cấp công

nhân và nông dân lao động, hòa mình với quần chúng thành một khối, tin tưởng chúng, hiểu quần chúng, lắng nghe ý kiến của quần chúng...

Để thực hiện “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư”, Chủ tịch Hồ Chí Minh yêu cầu phải thống nhất giữa lời nói và việc làm, thực hiện tốt vai trò nêu gương của người cán bộ, đảng viên; “nói đi đôi với làm”; phải biết lấy người tốt, việc tốt để tuyên truyền cho sự nêu gương. Đây là vấn đề hết sức quan trọng, là thuộc tính cơ bản, đặc trưng của đạo đức cách mạng trong mỗi cán bộ, đảng viên. Bởi vì, chỉ có nhất quán giữa nói và làm thì cán bộ, đảng viên mới tạo được lòng tin của quần chúng. Nếu cán bộ, đảng viên nói nhiều lời, nói mà không làm hoặc “nói một đằng làm một nẻo”, thì nhất định sẽ mất uy tín trước đơn vị, trước cộng đồng và vai trò của sự nêu gương sẽ không thể phát huy được.

Không chỉ cần dặn sâu sắc về vai trò, bản chất, mà quan trọng hơn, trong *Di chúc* nói riêng và hệ thống tư tưởng của Người nói chung còn chỉ ra biện pháp để rèn luyện đức tính “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư”.

Trước hết, Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng, một trong những biện pháp thiết thực rèn luyện “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư” là mỗi cán bộ, đảng viên phải luôn học tập để không ngừng nâng cao trình độ lý luận, chuyên môn và phẩm nhân đạo đức cách mạng. Học tập, tu dưỡng phải theo phương châm: Việc gì có lợi cho dân, phải hết sức làm; việc gì hại đến dân, phải hết sức tránh. Người khẳng

định: “Muốn giữ vững nhân cách, tránh khỏi hủ hóa, thì phải luôn thực hành 4 chữ... đó là: Cần, kiệm, liêm, chính”⁽⁴⁾. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, đây cũng là biện pháp quan trọng hàng đầu, nhiệm vụ thường xuyên và lâu dài trong công tác xây dựng Đảng. Do đó, mỗi cán bộ, đảng viên phải giữ gìn và không ngừng tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng, để cao tinh thần đoàn kết, tương thân tương ái, tinh kỷ luật, dân chủ trong tập thể; luôn có ý thức trau dồi phẩm chất chính trị, tư tưởng, phải thật sự là công bộc của dân; luôn chăm lo học tập nâng cao trình độ lý luận; gắn nghiên cứu lý luận với thực tế công việc để nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ, năng lực hoạt động thực tiễn; thường xuyên tu dưỡng, rèn luyện trong hoạt động thực tiễn, trong công việc và sinh hoạt hằng ngày. Trong công việc, người cán bộ, đảng viên phải nêu gương; dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm trước tập thể, biết tự chỉ trích để tiến bộ.

Thứ hai, nâng cao dân trí, phát huy quyền làm chủ, tăng cường dân chủ và mối liên hệ mật thiết, chặt chẽ giữa Đảng với quần chúng nhân dân. Đối với Chủ tịch Hồ Chí Minh, đây là nội dung quan trọng, tác động trực tiếp đến nhận thức và thực hành “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư” của đội ngũ cán bộ, đảng viên. Theo Người, nhân dân nêu hiểu biết, họ sẽ có khả năng thực hành với tư cách của người làm chủ; nếu họ nắm vững được pháp luật, nắm vững quyền làm chủ của mình, sẽ tạo ra môi trường để mỗi cán bộ, đảng viên tu dưỡng, rèn luyện phẩm chất, đạo

đức, lối sống; thực hiện “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư”, gắn với quá trình công tác trên từng cương vị, chức trách nhiệm vụ. Do vậy, cấp ủy, tổ chức đảng các cấp cần tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo; tạo điều kiện thuận lợi; có cơ chế để nhân dân tham gia xây dựng Đảng; phát huy vai trò giám sát của nhân dân, của báo chí, công luận đối với việc rèn luyện phẩm chất, đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên. Cần có cơ chế tạo động lực, phương thức, điều kiện cho đội ngũ cán bộ, đảng viên trau dồi, thực hành tư cách người cách mạng, đồng thời khen thưởng các tổ chức, cá nhân tích cực đấu tranh, phê phán những hành động sai trái.

Thứ ba, thực hiện nghiêm túc chế độ sinh hoạt Đảng, thường xuyên tự phê bình và phê bình gắn với sự gương mẫu của người đứng đầu. Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng, đây là biện pháp hiệu quả để rèn luyện đạo đức nói chung và rèn luyện “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư” đối với cán bộ, đảng viên nói riêng. Người chỉ rõ, trong tự phê bình và phê bình phải thực hiện thường xuyên, nghiêm túc, đặt lợi ích của Đảng, của nhân dân lên trên hết; tự phê bình và phê bình trên tinh thần thương yêu đồng chí. “Mỗi cán bộ, mỗi đảng viên, mỗi ngày phải tự kiểm điểm, tự phê bình, tự sửa chữa như mỗi ngày phải rửa mặt. Được như thế thì trong Đảng sẽ không có bệnh mà Đảng sẽ mạnh khỏe vô cùng”⁽⁵⁾.

Theo Bác, sự gương mẫu của đội ngũ cán bộ, đảng viên nhất là những người đứng đầu trong việc rèn luyện đạo đức cách mạng có ảnh hưởng tích cực, to lớn đến quần chúng nhân dân. Ngược lại, bản

thân người cán bộ, đảng viên không chịu tu dưỡng sẽ ảnh hưởng tiêu cực và để lại những hậu quả không nhỏ, bởi “một tấm gương sống còn có giá trị hơn một trăm bài diễn văn tuyên truyền” và “để tu dưỡng đạo đức xã hội chủ nghĩa, phải kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân. Phải luôn luôn tự phê bình một cách thật thà, tự phê bình từ trên xuống dưới”. Đạo đức cách mạng phải là kết quả của sự khổ công rèn luyện, của một quá trình tu dưỡng công phu, lâu dài. Nếu không có quyết tâm và tinh thần bền bỉ thì sự suy thoái về phẩm chất, sự trượt dốc trong lối sống sẽ là tất yếu không thể tránh khỏi. Đúng như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Đạo đức cách mạng không phải trên trời sa xuống. Nó do đấu tranh, rèn luyện bền bỉ hằng ngày mà phát triển và củng cố. Cũng như ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong”.

Thứ tư, nâng cao chất lượng công tác quản lý, kiểm tra, thanh tra, giám sát cán bộ, đảng viên của các cơ quan nhà nước, thực hiện kỷ luật nghiêm minh của các tổ chức đảng. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, đây là biện pháp cần được tiến hành thường xuyên trong công tác xây dựng Đảng, cũng như việc rèn luyện đạo đức “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư” đối với đội ngũ cán bộ, đảng viên. Các cấp ủy, tổ chức đảng cần phải thường xuyên làm tốt công tác kiểm tra, giám sát, sơ tổng kết, rút kinh nghiệm gắn với thực hiện nhiệm vụ chính trị. Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng: “Kiểm tra có tác dụng thúc đẩy và giáo dục đảng viên và cán bộ làm trọn nhiệm vụ đối với Đảng, đối với Nhà

nước, làm gương mẫu tốt cho nhân dân. Do đó, mà góp phần vào việc củng cố Đảng về tư tưởng, về tổ chức”. Cấp ủy các cấp cần có chủ trương, biện pháp lãnh đạo sát đúng và thực hiện nghiêm túc công tác kiểm tra, giám sát. Thông qua kiểm tra, giám sát để quản lý chặt chẽ từng cán bộ, đảng viên; đồng thời phát hiện và xử lý kịp thời những đảng viên vi phạm tư cách, thoái hóa biến chất về đạo đức, lối sống, những phần tử cơ hội, bất mãn, gây mất đoàn kết nội bộ trong Đảng, vi phạm các nguyên tắc tổ chức, sinh hoạt Đảng.

Trước yêu cầu mới của sự nghiệp cách mạng, việc tăng cường rèn luyện “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư” đối với cán bộ, đảng viên theo *Di chúc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh là vấn đề cơ bản, cấp thiết trong công tác xây dựng Đảng hiện nay. Tổ chức đảng các cấp, đội ngũ cán bộ, đảng viên cần quán triệt sâu sắc và thực hiện nghiêm túc Nghị quyết Trung ương 4, khóa XII về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; thực hiện quyết liệt, đồng bộ các giải pháp đấu tranh ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, góp phần củng cố niềm tin của nhân dân và xây dựng Đảng thật sự trong sạch, vững mạnh, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong giai đoạn cách mạng mới.

(1) *Hồ Chí Minh toàn tập*, Tập 15, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tr. 622.
(2) *Hồ Chí Minh toàn tập*, Sdd, Tập 6, tr. 129.
(3) *Hồ Chí Minh toàn tập*, Sdd, Tập 5, tr. 122.
(4) *Hồ Chí Minh toàn tập*, Sdd, Tập 9, tr. 47.
(5) *Hồ Chí Minh toàn tập*, Sdd, Tập 5, tr. 279.